

Sygn. akt II KK 43/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Lech Paprzycki (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Jarosław Matras

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Andrzej Ryński

SSN Jacek Sobczak

SSN Józef Szewczyk (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej,
w sprawie **J. S.**

skazanego z art. 23 § 1 m.k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 24 czerwca 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Najwyższego - Izba Karna

z dnia 7 marca 1963 r., sygn. akt I K 437/62,

uchylającego wyrok Sądu Wojewódzkiego w W.

z dnia 19 marca 1962 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia skazanego J. S., a
kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu rewizji oskarżonego J. S. oraz oskarżyciela publicznego, wyrokiem z dnia 7 marca 1963 r., sygn. akt I K. 437/62, uchylił zaskarżony wyrok Sądu Wojewódzkiego w W. z dnia 19 marca 1962 r., i uznał J. S. za winnego tego, że w końcu 1960 r. w W., w liście skierowanym do swego brata zamieszkałego w I., przesłał artykuł zatytułowany „[...]” zawierający fałszywe wiadomości mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego, nakłaniając równocześnie brata do spowodowania opublikowania załączonego artykułu w prasie zagranicznej, i za to, na podstawie art. 23 § 1 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192 ze zm.) – dalej m.k.k., w zw. z art. 26 k.k., przy zastosowaniu art. 18 § 1 k.k. i art. 59 § 1 lit. b k.k., skazał oskarżonego na karę roku więzienia; zaliczył na poczet kary okres tymczasowego aresztowania od dnia 22 grudnia 1960 r. do dnia 22 grudnia 1961 r, uznając tym samym karę za wykonaną. Przedstawiony wyrok zawiera jeszcze rozstrzygnięcia dotyczące kosztów postępowania karnego oraz opłaty.

Od prawomocnego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1963 r., sygn. akt I K. 437/62, kasację wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść skazanego J. S.

Powołując się na treść art. 523 § 1 k.p.k., wyrokowi zarzucił rażące naruszenie prawa materialnego, to jest art. 23 § 1 m.k.k., polegające na uznaniu skazanego za winnego przypisanego mu czynu, mimo braku w jego zachowaniu znamion przestępstwa określonego w tym przepisie, co miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie J. S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie.

Trafne jest stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, że w zachowaniu skazanego J. S. nie ma znamion przestępstwa przewidzianego w art. 23 § 1 m.k.k. Jak wynika z ustaleń poczynionych przez Sąd Najwyższy w sprawie I K. 437/62, J. S. dążył do rozpowszechnienia jednego ze swoich artykułów, zatytułowanego „[...]”, który przesłał w liście skierowanym do brata zamieszkałego w I. Zdaniem Sądu,

skazany nakłaniał brata do spowodowania opublikowania tego artykułu w prasie zagranicznej, pomimo że zawierał fałszywe wiadomości o sytuacji panującej w [...] Republice Ludowej.

Zamieszczona w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku ogólnikowa charakterystyka treści artykułu „[...]”, nie pozwala na przyjęcie, że zawarte w piśmie wiadomości były fałszywe i mogły wyrządzić istotną szkodę interesom państwa polskiego. Sąd nie wskazał, jakie wiadomości uznał za fałszywe i na czym miała polegać realna istotna szkoda dla Polski; co ważne - w piśmie tym nie ma informacji dotyczących Polski. Z podtytułu artykułu wynika, że są to uwagi i wrażenia J. S. z podróży po [...].

Wiadomościami w rozumieniu art. 23 § 1 m.k.k. są wszelkie informacje o faktach, które można poddać kryterium prawdy albo fałszu. Nie są takimi wiadomościami krytyka, opinia, ocena, chyba że pod tą postacią przekazuje się informacje. Rozpowszechniana wiadomość musi być nieprawdziwa, ponadto mieć takie znaczenie, żeby mogła wyrządzić istotną szkodę interesom Polski. Szkoda musi być ważna, realna, a nie jedynie hipotetyczna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., sygn. akt IV KK 388/10, Lex nr 725079).

Z treści artykułu „[...]” (k. 74 – 156 teczki przekładów 1960 – 1961) wynika, że J. S. przedstawił w nim stosunki społeczne i polityczne panujące w [...] Republice Ludowej, w szczególności sytuację Żydów, wobec których, zdaniem autora, władze prowadziły antysemitkę politykę. Za pomocą tajnej policji prześladowano Żydów, sfingowano procesy, stosowano brutalne metody przesłuchań oraz tortury. Ponadto zwalniano z przyczyn rasowych Żydów z pracy, wydalano z uniwersytetów, blokowano wyjazdy do Izraela. Opinie i poglądy J. S. – pisarza i poety – na temat sytuacji panującej w [...] nie stanowiły wiadomości w rozumieniu art. 23 § 1 m.k.k. i żadną miarą nie mogły wyrządzić istotnej szkody interesom państwa polskiego.

Doświadczenie życiowe i zawodowe pozwala na stwierdzenie, iż dokonana przez Sąd Najwyższy w 1963 r. wykładnia przepisu art. 23 m.k.k. nie była rzetelnym i niezawisłym stosowaniem prawa, ale przykładem podporządkowania doraźnym celom politycznym, w tym tłumieniu wszelkich przejawów krytyki i niezadowolenia z systemu politycznego i podporządkowania Związkowi Radzieckiemu. Rażąca

obraza art. 23 § 1 m.k.k. miała istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, gdyż J.S. nie wyczerpał swoim zachowaniem znamion przestępstwa.

O kosztach procesu w sprawie rozstrzygnięto na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k.

Podsumowując, Sąd Najwyższy orzekł jak w dyspozytywnej części wyroku.